

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

38. De Procuratoribus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

emptionis, venditionis, prout justissimè prohibetur. *L. 6. C. h. t.*

Resp. 4. Neque Advocatis, neque alteri cuiquam licet alienas lites redimere, seu emere & modico dato in se derivare. *L. 22. & seq. C. mandat.* quæ est notabilis Constitutio, quâ & decernitur, ut ad incommoda plurima ex redemptione litium oriri solita evitanda is, qui litem pecuniâ redemit, nonnisi ad quantitatem datæ à se pecuniæ agere possit. Actiones tamen liquidæ vendi etiam Advocatis (scil. his extra tempus litis durantis) possunt. *L. 23. ff. de hered. & action. vend. L. 3. & 9. C. eod.* uti etiam lites gratis & ex pura liberalitate aliis possunt cedi.

TITULUS XXXVIII.

De Procuratoribus.

Q I. *Procurator quis sit & quotuplex?* *Resp.* ad 1. Procurator, ein *Gevollmächtigter* est, qui aliena negotia mandato Domini (absentis) administrat *L. 1. ff. h. t.* ex qua definitione patet differentia Procuratoris ab Advocato, negotiorum gestore, Tutore & Curatore, Nuntio, Defensore.

Resp. ad 2. Variæ sunt species Procuratorum: alius est *verus*, legitimum habens mandatum à Domino, alius *falsus*, vel nullum mandatum habens vel non sufficiens, vel revocatum. Verus alius est *judicialis*, qui & *Procurator ad lites* dicitur, & *extrajudicialis*, qui ad negotia extra judi-

dici-

dicium tractanda constituitur, dictus *Procurator ad negotia*. Notabiles inter utrumque sunt differentia. Si quis ad omnes lites vel ad omnia negotia constituitur, est *generalis*, si ad certum duntaxat negotium vel litem, *specialis*. Procurator generalis alius est *simpliciter talis*, alius *cum libera*, h. e. plenâ potestate agendi vel gerendi omnia, quæ Dominus agere posset; ille nonnisi res brevi perituras alienare potest; *cum libera* autem constitutus permutare, commodare, deponere, mutuum dare & aliis modis (excepta donatione) res alienare potest. *L. 58. & 63. ff. h. t.* Judicialis itidem alius est *in rem alienam*, qui alienum negotium in utilitatem Domini gerit; alius *in rem suam*, sive in commodum & utilitatem propriam, cui v. g. Dominus vendidit, donavit, aut simpliciter cessit jura & actiones, ut alieno quidem nomine, in suum tamen emolumentum litiget. *L. 33. 34. & 35. ff. h. t.*

Q. 2. Quinam possint constituere Procuratorem?

Resp. 1. Quisquis est rei Dominus & liberam habet administrationem, nisi prohibeatur, ad *negotia* dare Procuratorem potest, adeoque & Tutor de re pupilli, Curator de re Minoris, ipse Minor Curatorem non habens, filiusf. de suis Castrensibus, imò & servus ad negotia sua pecuniaria. *L. 33. in prin. ff. h. t.*

Resp. 2. Procuratorem *ad lites* dare possunt illi tantum, qui sunt Domini litis, possuntque per se ipsos agere; hinc dare nequeunt Procuratorem ad lites *1. Servus*, nisi de statu suo litiget. *L. 33. cit.*

cit. 2. Filius. nisi v. g. in actione injuriarum & similibus, in quibus ipse potest agere. *L. 8. ff. h. t.*
3. Pupillus sine autoritate Tutoris, & *Minor* Curatorem habens sine hujus autoritate, nisi in spiritualibus. *c. fin. de jud. in 6.* *4. Procurator* in causa, quam procurat, nisi lis sit contestata; idem est de *Tutore, Curatore, Syndico* Universitatis. *L. 11. C. h. t.* quia & hi ante contestationem litis non sunt ejus Domini. *5. Captus ab hostibus. L. 15. ff. ex quib. caus. major.* *6. Excommunicatus*, qui non ad agendum, sed ad defendendum tantum Procuratorem constituere potest. *c. fin. h. t.* *7. Bannitus*, utpote qui reputatur pro mortuo. *Vall. h. ff. 3. n. 4.* *8. Religiosus* sine licentia Superiorum. *Clem. 3. in fin. h. t.* nisi fortè ipsum Prælatum accuset. *9. Nec Prælatus* sine consensu Capituli in *causa ardua* Ecclesiæ, nec, si vellet Procuratorem perpetuum aut generalem dare omnium negotiorum, potest talem constituere. *Arg. c. 6. de juram. cal.* *10. De Universitate* dubitatur, an Procuratorem constituere possit ob *c. 7. h. t. & L. 1. ff. quod cujusque Univers. nom.* sed dicendum, posse, quia tanquam persona ficta loco domini habetur. Imo si Universitatis-Civitatis, Collegii Rectores, Senatores, jurati excommunicationi subiecti sint, reliqui de tali Corpore nomine illius Procuratorem poterunt constituere, modò ipsi excommunicati in literis procuratoriis expressi non sint, nec ipsorum nomine institutio fiat. *c. fin. h. t.* *11. Demum* si litigans ipse velit, & nullo impedimento impeditus

ditus

ditus comparere possit, non tenetur *de jure* sub loco Procuratorem constituere; quia quilibet jus habet, per se ipsum causam agendi.

Q. 3. Quinam possint Procuratores constitui?

Resp. 1. Regulariter omnes negotii exequendi capaces, nisi expressè à jure prohibeantur. *c. 1. §. 1. h. t. in 6.* Unde & filiusfamilias tam ad negotia quàm lites *c. 14. h. t.* modò sit major 25. annis *L. 12. C. h. t. L. 8. §. ipse quoque. ff. h. t.* Laicus etiam in causis spiritualibus v. g. ad acceptandum aut resignandum beneficium. *c. 24. de prob.* non tamen in electione Prælati Ecclesiastici. Rationem dat Pirh. *h. t. n. 19.* quòd dare suffragium in Capitulo plus videatur, quàm nudum ministerium, cum sit actus Capitularis, adeòque propriè Clerici.

Resp. 2. Prohibentur absolutè, ut ne quidem ad *negotia* valeant constitui, Minores 17. annis *c. 5. §. fin. h. t. in 6.* milites, nisi agant in rem suam aut nomine cohortis. *L. 8. §. 2. ff. h. t. ne scil. privatorum negotiis à militia avocentur: ad lites* nequeunt dari Procuratores, ad *negotia* possunt mutus & surdus *L. 43. h. t. Fœmina. L. 54. ff. h. t.* casus excepti sunt in *L. 4. C. h. t. L. 41. ff. h. t. L. 3. §. 2. ff. de liberal. caus. c. 67. de appell. c. 4. §. quia verò. de confirm. util. vel inut.* Minores 25. annis saltem de jure Can. *c. 5. h. t. in 6. uti & de eodem jure infames. c. 1. & 2. caus. 3. q. 7.* quamvis inter utrumque jus differentia non videatur facienda juxta praxin in supremis Dicasteriis receptam. *Potentiores tot. tit. ne lic. po-*

ten-

rentior. Banniti & rei criminis capitalis. *L. 7. C. h. t. redemptores alienarum litium. arg. L. 5. C. de postul. excommunicati, qui non habent personam legitimam standi in iudicio. c. 7. de jud. Religiosi sine consensu Prælati Clem. 3. h. t. de Clericis in causa laicorum* discurrendum, uti supra, an esse possint Advocati, dictum; nam in causa Episcopi etiam circa temporales lites admittitur Sacerdos per *c. 4. h. t.*

Resp. 3. Potest etiam absens in Procuratorem constitui, modò is sui constitutionem vel tacitè vel expressè ratihabeat. *L. 1. §. fin. h. t.* Imò & plures non tantùm de Jure Can. quod certum est ex *c. 6. h. t. in 6.* sed & de Jure Civili constitui possunt *L. 32. ff. h. t. L. 31. §. fin. eod.* per quam legem simul probatur, si plures constituantur diversis temporibus per posterioris constitutionem censi regulariter priorem tacitè revocatum.

Q. 4. In quibus causis Procurator possit constitui? Resp. 1. In omnibus causis, nisi aliqua specialiter excipiatur *L. 43. §. 1. ff. h. t.* adeoque & in causis pecuniariis. *L. 26. C. h. t. spiritualibus. c. 1. h. t. in 6.* ad lites futuras. *c. 14. h. t.* ad contrahendum matrimonium, quod & valeat in ratione Sacramenti, Procurator constitui potest. Ratio, quia Christus instituendo Sacramentum matrimonii naturam contractus matrimonialis non mutavit, sed duntaxat validum secundùm leges humanas ad rationem Sacramenti elevavit. Videatur ratione Procuratoris matrimonialis *c. fin. h. t. in 6.* ad quod etiam disputant AA. an validum

Liber I.

N

dum

Dum sit matrimonium à Procuratore contractum eo tempore, quo principalis dormit, vel etiam incidit in maniam.

Resp. 2. In causa criminali Criminaliter interrata, in qua statuta est pœna relegatione major, pro reo non admittitur Procurator. *c. 15. de accusat. L. 1. ff. an per alium caus. appell.* quod tamen plerique non intelligunt de reo absente, vel alibi in judicio non valente personaliter comparere, pro tali enim Procurator admittendus. *c. 4. h. t. L. 33. ff. §. 2. L. 71. ff. eod. L. 3. C. de Accusat. 2.* An in causis criminalibus famosis, si infamia infligitur principaliter, admittendus sit Procurator, variant AA. illud certum, admitti Procuratorem, si infamia est in consequentiam pœnæ pecuniariae, aut saltem debitæ ex contracta v. g. mutui, depositi &c. *L. 1. ff. an per alium caus. appell.* Nec admittitur Procurator in actibus legitimis, v. g. adoptione, hæreditatis aditione &c. utpote quia juxta communem personas ipsas principales desiderant.

Q. 5. An & qualiter Procurator egeat mandato? Resp. 1. Regulariter mandatum (*Vollmacht / Gewalt*) Procuratori ad agendum in necessarium est, ut si eo careat, gesta in judicio ipso jure sint irrita *c. 4. h. t.* Ratio, quia Procurator carens mandato pro persona externa reputatur, cui, quia nullum cum reo negotium gessit, nulla competit actio. Si tamen quis absque mandato agere cœpisset, durante autem lite ante definitivam Dominus rata haberet acta, valerent, &

rati-

ratihabitio æquipararetur mandato *c. 10. de reg. jur. in 6. L. 60. ff. eod.* Dixi regulariter in respon- sione, quia jura apud certas personas mandatum non requirunt, sed præsumunt voluntatem eorum, pro quibus interveniunt, v. g. si personæ conjunctæ sint. *L. 35. ff. h. t. si maritus agat in rebus uxoris L. 21. C. h. t. Si Dominus præsens sit, nec contradicat Procuratori. L. 18. ff. mandat. Siquis habeat instrumenta ipsius causæ. c. 43. de off. de- leg. Si sint consortes litis. L. 21. C. de consort. ejusd. lit. Si Episcopus vel Prælatus jura Ecclesiæ suæ negligat, Canonici & Clerici sine mandato super iisdem agere possunt. c. 1. de restit. spol. c. 43. de test & attest.*

Resp. 2. Si mandatum certum est, uti tum non requiritur ratihabitio principalis, sic nec cautio de ea præstanda, quâ tamen cautione opus est, dum de mandato dubitatur. *L. 1. C. h. t.* Ratio statuendi sic erat, ne principalibus sæpe longè ab- sentibus lites nimium protrahantur.

Resp. 3. Si mandatum simpliciter generale sit ad agendum, licet se extendat ad respondendum quoque & defendendum *L. 33. §. 4. ff. h. t.* etiam in causa reconventionis *cit. L. & §. it.* licet se mandatum generale ad *negotia* etiam ad *lites* extendat. *c. 5. h. t. in 6. c. 10. de V. S.* manda- tum ad prosequendum judicium petitorium ad judicia præparatoria & possessoria. *L. 2. ff. de jurisd. om. jud.* Si tamen quis generaliter sit Pro- curator constitutus, vi talis mandati non potest causas majoris momenti tractare v. g. criminales.

Pirh. h. n. 60. non deferre juramentum. *c. 4. h. fin. h. in 6.* non transigere &c. Imò tamen si dixerit Principalis : *constituo te etiam in iis, quæ speciale mandatum requirunt*, non potest Procurator expedire articulum speciale mandatum exigentem *c. 4. in princ. h. t. in 6.* excipitur si vel sit constitutus Procurator cum *libera*, vel in rem suam vel unum aut plura speciale mandatum requiritur sint expressa.

Q. 6. Quinam sint effectus mandati Procuratorii? Resp. 1. Ratum est, quod vi mandati geritur. *reg. 72. jur. in 6.* Ideoque fines mandati custodiens nocet aut prodest Domino. *L. 10. C. h. t. 2.* Per L. C. fit Dominus litis *c. 1. §. licet h. t. in 6.* ita ut actiones & obligationes sibi acquirat citationes & verba sententiæ condemnatoriæ in ipsum sint dirigenda. *L. 1. C. de sent. & interloc.* modò tamen verba sententiæ quadrant in Procuratorem, non quadrant autem in matrimonialibus ; & beneficialibus , & modò aliud non obtineat usus, uti in Camera Imperiali *Gail. L. 1. Observ. 111. n. 2.* 3. Non tantùm appellare potest, si v. g. denegentur ei induciæ ad constituendum Dominum absentem *c. 11. h. t.* vel si contra ipsum lata sit sententia *c. 14. §. potuit eod. sed & tenetur.* Ratio, quia hoc tacitè ipsi censetur injunctum. Non tamen tenetur appellationem *per se loquendo* proseguere. *c. 14. cit. in fin.* edò quòd plerumque causa appellationis agitur in alio loco, & aliud sit iudicium. 4. Procurator ad negotia *regulariter* potest, quandocunque vult, alium

alium sibi substituere ; Procurator ad lites possit
 litem tantum contestatam, nisi datus sit in rem
 suam, vel facultatem substituendi acceperit. *c. 1. h. t. in 6. L. 8. 11. 23. C. h. t. 5.* Paritur actio
 mandati directa Domino contra Procuratorem
 ad illa, de quibus dicitur *L. 46. §. 4. ff. h. t. L. 11. & 13. C. mandat.* Actio mandati contraria
 Procuratori contra Dominum ad repetendas omnes
 expensas, quas occasione mandati, cujus fines
 non excessit, b. f. fecit, licet de iis in sui constitu-
 tione nihil sit actum. *L. 46. §. 5. ff. h. t. c. 6. h. t.*

Q. 7. Quot modis finiatur officium Procuratoris?

Resp. 1. Revocatione vel expressa v. g. verbis vel
 tacita, scil. facto, quale factum non est, si ipse
 Principalis compareat: revocatio, si res adhuc sit
 integra, liberè fit à Domino, sive si procurator ad
 negotia. *arg. §. 9. Inst. mandat.* sive ad lites *c. 2. h. t. in 6.* etiamsi invitus sit procurator, quia cui-
 libet mutare consilium suum permissum, ex sup-
 posito, quod non præjudicetur alteri. *Si res inte-
 gra esse desit,* non aliter valet revocatio inviti, nisi
 justa causa intercedente, eaque si Procurator ad
 lites datus sit, à iudice cognita & probata. *c. cit. & L. 17. ff. h. t.* causæ revocandi enumerantur
c. 2. h. t. in 6. & L. 25. ff. h. t. Insuper ut invalidè
 pergat Procurator, revocatio debet illi esse inti-
 mata. *c. 3. & seq. h. t.* excipitur causa matrimonia-
 lis, &c. 2. Finitur officium Procuratoris *mutuo
 constituentis & constituti consensu. c. 1. & L. 35. ff. de R. J.* Et si Procurator ad litem, eandem
 contestatus jam sit, etiam adversarii consensus vel

causæ cognitio accedere debet per *c. 3. & L. 6. ff. h. t.* idem dicendum est de *renuntiatione*, qui quis se exonerat à tali officio. 3. Expirat *finis instantiâ* iudicii scil. latâ sententiâ definitiva. 4. *Morte constituentis* re adhuc integra *L. 26. in prin. ff. L. 15. C. mandati.* secus re non amplius integrâ. Arg. à contrario. Excipitur casus in *Clem. fin. h. t.* 5. *Morte ipsius Procuratoris*, siue re integra sit, siue non sit. *L. 57. ff. de jud. L. 27. §. 3. ff. mandat.*

TITULUS XXXIX.

De Syndico.

Q 1. *Quid sit Syndicus?* Resp. Est Procurator alicujus Universitatis communi mandato constitutus, ad causas ejusdem & lites administrandas & persequendas. *c. un. h. t.* Confunduntur quidem subinde inter se Actor, Procurator, Syndicus ut constat ex *c. 7. de Procur. L. 1. §. 1. ff. quod cujusque Univ. nom.* Differt tamen Syndicus à Procureatore specificè sumpto, quòd Procurator privato pro causis privatis constituatur; Syndicus autem à communitate. v. g. Civitate, Universitate studiorum, Ecclesia, Monasterio pro causis communibus & publicis, ut adeoque officium Syndici publicum sit, & necessarium. 2. Ab *Actore publico*, quòd hic ad unam tantum vel alteram vel etiam plures certas causas constituatur. 3. Ab *Curatore Universitatis*, quòd hic sit ad negotia illius